

una gran construcció.—Comisiones especiales: Informe sobre la protesta del Delegado regio de B. A. de la P. de Segovia, contra la elección de la plaza de S. Martin para situar en ella un monumento al jefe de los comenores Juan Bravo.—Misceláneas: A la R. A. de B. A. de S. Fernando.—Fondos selectos del Archivo de la Acd. de S. F. Formación de sus galerías de Pintura y Escultura.—Necrología.—Personal.

EFEMÉRIDES TARRAGONINES

32. EL PAS DE LA FALSA BRAGA.—En les últimes setmanes del 1921, amb els treballs d'exploració de la pedrera del Camp de Mars, terreny del Municipi lindant amb la Falsa Braga, va cegar-se el pas de ronda de les Muralles Ciclopées.

33. ART MUSICAL.—La barcelonesa Pepita Dièguez, al 14 de l'últim Desembre, donà al Teatre Principal de Tarragona un Concert Recital de violí—acompanyada del pianista Guillem Garganta—tocant-hi obres de Hayden, Mendelssohn, Crickbom, Rameau, Couperin-Kreisler i Tartini-Kreisler.

34. TROBALLE.—Al mes de Novembre, en una de les cases immediates al peu de les escales de la Catedral, va descobrir-se una sitja de antiga construcció.

35. PARC DE MIRACLE.—La brigada municipal, a primers de l'últim Desembre, inicià els treballs de desmont i aplanament en la vessant de sota el passeig de Santa Clara, enfront del mateix Miracle, amb l'intent de convertir en parc públic aquell lloc inurbanitzat.

36. FORJA TARRAGONINA.—Distingida família barcelonesa adquirí, en l'últim Desembre, una pesa de ferro forjat, representant una àguila, de formes estilitzades, obra tarragonina sortida del taller del Sr. Dols, segons projecte del nostre Consoci Sr. Molas.

37. CONFERÈNCIA.—A n'el teatre del Centre Catòlic, al 25 de l'últim Desembre, hi donà una Conferència En Manuel Rubió, sobre el tema: *Las universidades españolas, y especialmente las catalanas, ante la historia*, assistint-hi les autoritats d'aquesta localitat.

38. TROBALLE.—Amb motiu d'obrir-se, a últims d'any, el pis del carrer den Jaume I per a construir-hi una cloaca, aparagueren, a metre i mitj de la rasant de la via i a petits trets de distància entre elles, vàries sepultures de tègula romana i altres en botelles cilíndriques,

en l'interior de les quals no's trobaren més que ossus, barrejats amb gran quantitat de terra vegetal.

39. NOUS CONSERJES DE POBLET I SANTES CREUS.—Nomenats per la Comissió de Monuments, a primer d'any, per dimissió den Ramon Argilaga, es possessionà de la Conserjeria del Monestir de Poblet, en Joan Vidal Ràs, qui ho era estat fins llavors del de Santes Creus, i essent elegit, al 12 de Gener, per aquesta última vacant, el seu germà Baldomer, en l'interinitat de la qual s'encarregà la custodia d'aquest Monestir, al Rent. F. Sanjoan, Rector d'aquella parròquia.

40. GALERIA AL PATI DE L'AJUNTAMENT.—Sots la direcció de l'Arquitecte Sr. Pujol, el contracista en Josep Icart, a primers de Gener, començà les obres d'una nova galeria de pas o unió de les dependències del municipi amb l'escalinata de la Diputació provincial.

41. FORJA ARTÍSTICA TARRAGONINA.—Des de primers d'any exorna una de les dependències del palau de la Diputació provincial, una artística Aranya de ferro verge, d'elegantíssima forma circular, obra d'expressa encomanda al mestre En Pau Ruiz, sots projecte den Francesc Carbó, premiada amb medalla de plata en l'última *Exposició de ferros artístics* que organitzà el benemèrit Gremi de Serrallers i Ferrers de Barcelona en les Galeries Layetanes.

42. LA MORT DEL PAPA BENET XV.—L'indole de aquesta publicació constreny a limits reduïts i severs la forma notificant amb que consignar aquí la, casi sorprenenta, mort del Sant Pare Benet XV. Cap altra mort ha causat a la terra un dol com aquest tant mundial: Sobirans, governs i pobles de tota raça i condició han mostrat condol i sentiment. Per damunt els neguits de les multituds, el Papa de la Pau, el cor benigníssim del representant de Crist, resplandí talment com un far lluminós sobre la tràgica actualitat històrica. ¡Formidable regoneixensa de acatament al Papat i a la Doctrina de Crist en la persona de Benet XV, qui plé de caritat i compassió es guanyà les simpaties de tota mena de gents.

A les cinc, doncs, de la tarde del 22 de Gener, les campanes de la Seu anunciaren a Tarragona la mort del Sant Pare i al 27 se celebraren en la Catedral funerals solemnes amb assistència de les Autoritats i immensa multitud de fidels, lluint en el tumbol del creuè l'històric Panyo de Poblet i predicant l'oració fúnebre el M. I. S. Dr. Isidre Gomá, Canonge.

De felix memoria per sempre més serà a Tarragona el nom del Papa Benet XV, vinculat en els llegendats esplendors de l'història secular d'aquesta Iglèsia, per haver-la

honorat amb els prestígis de la Púrpura Cardenalícia en la persona de nostre actual Prelat. Entre els invitats hi estigué present la nostra «Reial Societat Arqueològica».

43. CONFERÈNCIA.—En Ferrán Soldevila, de l'Institut d'Estudis Catalans de Barcelona, a les set del vespre de 22 de Gener, a n'el Saló de sessions de la nostra Diputació, donà una Conferència—il·lustrada amb projeccions—sobre el tema: *Catalunya, Potència marítima*, havent estat presentat el conferenciant per En R. Rucabado, delegat de la Comissió d'Educació general de la Mancomunitat de Catalunya qui explicà, en son parlament, l'objecte del cicle de conferències iniciat.

44. EL CARDENAL DE TARRAGONA AL CONCLAVE.—Nostre Emm. Cardenal-Arquebisbe, al 22 de Gener, partí d'aquesta ciutat, de pas per Madrid i París, cap a Roma, on arribà al 26, assistint al enterrament del difunt Papa—Formà part dels 55 Cardenals qui, reunits en Conclave des de la tarde del 2 de Febrer al matí del 6, elegiren Pontífice de l'Església a l'Emm. Aquiles Ratti, qui prengué el nom de Pius XI, assistint a la seua solemne Coronació pontifical, celebrada al 12 i essent feliçment retornat a Tarragona, completada tant alta missió, al 21 de Febrer. La nostre Benvinguda al eminentíssim Púrpurat.

45. DE PINTURA.—Des de'l 28 de Gener al 21 de Febrer estigué oberta, a n'el Saló Aleu-Gelabert, la Exposició de l'artista barceloní, En Matías Canturri, composta de 15 dibuixos i de 41 pintures.

46. TEDEUM PEL NOU PAPA PIUS XI.—Al gran anunci d'haver sigut elegit novell Pontífice, fet des de la més alta tribuna del món, i que en aires d'exultació ha estat expedit, través de cims i afraus, enllà d'enllà de les més extremes llunyanies de la terra, la clàssica Tarragona, palpitant d'antigor i romanisme, a mitj dematí del 4 de Febrer, amb la veu de ses campanes llençà als quatre vents i espais de la nostra Metròpoli la fausta nova, i endiumenjada i en festa cristiana de família, al dia 12, diada de la Coronació de Pius XI, amb magestat i esplendor litúrgiques, cantà dins la pairal Basílica orquestal *Tedeum*, essent-hi, entre les autoritats i el poble, invitada la nostra Entitat.

47. EL MONUMENT DELS HÉROES DE TARRAGONA.—Inaugurada pel Ministre d'Instrucció Pública a n'el *Museo de Arte Moderno de Madrid*, s'ha tingut oberta des del 10 al 25 de Febrer, l'exposició de la obra artística, del projectat monument als martres o heroes de l'Independència de Tarragona, que l'escultor Julio Antonio, a la seua mort, deixà en la fundició.

CRONICA

SOCIS ENTRATS DE NOU.—Han ingressat a la «Reial Societat Arqueològica Tarraconense», els senyors don Joaquim Panadés; D.ª Josefina Soler Gonsé; «Banc Comercial de Tarragona»; D. Antón Nogués Farré; D. Antón Escofet Netto; D. Joan Santamaría; D. Joaquim Algueró Torner; D. Angel Gomicia Gil; D. Enric Manuel; D. Josep Llorens; D. Josep Roig i Bergadá, D. Eudalt Melendres Rué; D. Lluís Mezquida Renart; Excm. señor Marqués de Grigny; Excm. Sr. Marqués de Argüeso; Dr. Lluís Soler Canyellas.

JUNTA GENERAL.—En la Junta general de l'any, celebrada al 20 de Gener, sigué ratificat pel càrrec de Secretari de la Directiva D. Josep M.ª Font Cabot.

INVITACIÓ A LA R. S. A. T.—La Presidència de la «Reial Societat Arqueològica Tarraconense» i la direcció d'eix BUTLLETÍ han sigut honorats, en ofici d'invitació, pel Emm. Sr. Cardenal Arquebisbe, a la festa de la entrega de la Reliquia dels Martres tarragonins, Sant Fructuós, Anguri i Eulogi, preparada pel 22 de Gener.

Així mateix reberen el comunicat d'aplaçament de la festa, amb motiu de l'estat greu del Sant Pare. La nostra Entitat resta altament agraïda al Emm. Cardenal i n'hi dona les més respetuoses mercès.

LES NOSTRES CONFERÈNCIES.—Amb assistència de la Directiva i gran concurs de socis, a les set de la vesprada del 12 de Febrer tingué lloc al saló de sessions de la Diputació, la Conferència (5.ª de la actual tanda) del nostre amic i compatrici D. Adolf Alegret qui, després de sengles paraules del president Sr. Lloret, donà lectura al seu treball *Bozetos històrico-críticos: Las calles de Tarragona*, essent al finalitzar-la, molt aplaudit i felicitat. Aviat els senyors Socis, rebran imprès el sòdit treball.

PER LA NOSTRA CÀTEDRA DE ARQUEOLOGIA.—Des de mitjans de Gener ençà, vé ja utilitzant-se en les *lliçons de arqueologia* (cada dimars i divendres a les set del vespre) l'esplèndid material gràfic que, per acord de la J. Directiva, el nostre President sol·licità, de la Secció de la Catalogació i Conservació de Monumentes de l'Institut d'Estudis Catalans de Barcelona. Aquesta nostra entitat dona les gràcies més expressives a ja distingida Institució catalana, sempre amatenta al afavoriment de la vera cultura del nostre poble.

EXTRACTES DEL REGLAMENT VIGENT

El *BULLETÍ ARQUEOLÒGIC* va destinat exclusivament als *Sòcs Numeraris* i als canvis que la Direcció, d'acord amb la Directiva, cregui convenient. (Art. 35.)

Sòcs Numeraris o de número seran aquells que, de Tarragona o de fóra, proposats per un soci actiu i admesos que sien per la J. Directiva, paguin la anualitat de dotze pessetes. (Art. 4.)

Serán declarats *Protectores*, els numeraris qui, en lloc de la quota abans dita (12 pessetes), paguin la *mínima* anual de 50 pessetes, destinades a assegurar i reforçar la vida econòmica de l'entitat. (Art. 4.)

Els socis actius satisfaran, al ingressar, 5 pessetes d'un sol cop i la quota anual de 12 pessetes. (Art. 7.)

Admés que siga un soci, li serà feta entrega de son títol d'un exemplar del Reglament. (Art. 9.)

El *BOLETIN ARQUEOLÓGICO* va destinado exclusivamente a los *Socios Numerarios* y a los cambios que la Dirección crea conveniente establecer, de acuerdo con la Directiva. (Art. 35.)

Socios Numerarios o de número, serán aquellos que, de Tarragona o de fuera, propuestos por un socio activo, admitidos que sean por la J. Directiva, satisfagan la anualidad de doce pesetas. (Art. 4.º)

Serán declarados *Protectores*, los numerarios que, en lugar de la mencionada cuota (12 pesetas) paguen la *mínima anual* de 50 pesetas, destinadas a asegurar y cimentar la vida económica de la entidad. (Art. 4.º)

Los socios activos satisfarán, al ingresar, 5 pesetas de una vez y la cuota anual de 12 pesetas. (Art. 7.)

A todo socio, al ser admitido, se le entregará su título y un ejemplar del Reglamento. (Art. 9.)

Obres d'Història i Arqueologia Tarragonina

Arco (Àngel del).—La imprenta en Tarragona. Imp. J. Pijoan—1906, en 8.º 10 Pts.
 La Primitiva Catedral de Tarragona. Santa Tecla la Vieja.—Imp. F. Sagrañes—1916, en 4.º mayor 8 Pts.
 La antigua Universidad de Tarragona.—Imp. F. Sagrañes—1916, en 4.º mayor 5 Pts.
Arco (Lluís del).—Guia artística y monumental de Tarragona y su provincia.—Tip. Tarraconense—1906, en 4.º (agotada) 3 Pts.
Gibert (Agustí M.º)—Noticias históricas del Fort Casal de Mas Calbó.—Reus.—Estamp. Viuda de Torroja—1891 150 Pts.
 Tarragona prehistòrica i protohistòrica.—Barcelona. Tip. «L'Avenç»—1909, en 8.º 5 Pts.
 Ciutats focenses del litoral Cosetà.—Barcelona.—Tip. «L'Avenç»—1900, en 4.º menor 2 Pts.
 Temples pagans de la Tarragona romana.—Tip. Llorens i Cabré—1916 2 Pts.
Hernández Sanahuja (B.)—Indicador arqueológico de Tarragona.—Imp. Puigrubí y Arís—1867 2 Pts.
 Opúsculos históricos, arqueológicos y monumentales.—Imp. de la Vda. de Tort—1884, en 4.º menor 3 Pts.
 Antigüedades de Tarragona.—Imp. de F. Arís e hijo—1887, en 4.º 150 Pts.
 Roger de Lauria.—Tip. A. Alegret—1890, en 4.º 2 Pts.
 Estudios sobre el origen, época y vicisitudes de las Monedas de Cose, de carácter ibérico, de acuerdo con la historia antigua de la ciudad de Tarragona.—Imp. F. Arís—1884, en 4.º menor 3 Pts.
 Tarragona bajo el poder de los árabes y su reconquista, por D. Berenguer Ramón II.—Imp. de Puigrubí y

Arís—1882, en 4.º menor 2 Pts.
 Resumen histórico-crítico de la ciudad de Tarragona. Imp. de J. Nel-lo—1855, en 4.º (*pocas exemplars*) 2 Pts.
 Historia del Real Monasterio de Santas Creus, su fundación, progresos, ruina y restauraciones verificadas hasta el presente.—Imp. Viuda e hijos de Tort—1886, en 4.º mayor (*sols hi ha 4 exemplars*) 10 Pts.
 El Pretorio de Augusto.—Tip. A. Alegret, en 9.º mayor 5 Pts.
Morera y Linaradó (E.)—Tarragona antigua y moderna.—Imp. de F. Arís e hijo—1894, en 4.º 8 Pts.
 Tarragona cristiana. Historia del Arzobispado de Tarragona y del territorio de su provincia.—Imp. de F. Arís e hijo—1897-1899—2 t. en 4.º 80 Pts.
 Memoria o descripción histórico-artística de la S. Iglesia Catedral de Tarragona, desde su fundación hasta nuestros días.—Imp. de F. Arís e hijo—1904, en 4.º 4 Pts.
 El puerto de Tarragona.—Imp. de F. Sagrañes—1916, en 8.º 3 Pts.
Nogués Ferré (A.)—Guía de Tarragona monumental y su provincia.—Imp. Arís—1906 1 Pts.
Hernández Sanahuja (B.)—Morera (E.)—Historia de Tarragona desde los más remotos tiempos hasta la época de la Restauración cristiana.—Tip. A. Alegret—1890, en 4.º mayor 12 Pts.
Hernández Sanahuja (B.)—Arco (Àng. del)—Catálogo del Museo Arqueológico de Tarragona con la clasificación hecha en 1878.—Imp. de A. Alegret—1894, en 4.º mayor 7 Pts.
Ruiz Porta (J.)—Tarraconenses ilustres. Apuntes biográficos.—Imp. de F. Arís—1891, en 8.º 2 Pts.

Desiderata.—Desitjant aquesta Administració completar les dues anteriors col·leccions de la publicació de la entitat, agrairà (i si és necessari pagarà) a qui li faciliti els números següents: De la 1.ª època els N.º 2 i 3 (1901), 16 (1904) i 20 (1907), de la 2.ª època, els N.º 1 i 5 (1914).